

EXPUNERE DE MOTIVE

Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2002 a fost înființat Parchetul Național Anticorupție, ca structură independentă, specializată în combaterea infracțiunilor de corupție. În perioada 2002-2004, încercând a se răspunde dimensiunilor îngrijorătoare ale fenomenului de corupție din România, au avut loc numeroase intervenții legislative care au vizat activitatea acestei instituții. De asemenea, organisme internaționale și europene, în special cele ale Uniunii Europene, dar și structuri specializate similare din statele membre ale Uniunii Europene, au oferit Parchetului Național Anticorupție asistență de specialitate și financiară, în scopul eficientizării sale. În același timp, a fost criticată constant lipsa de activitate a Parchetului Național Anticorupție în domeniul mării corupții (a se vedea Raportul de țară al Comisiei Europene din octombrie 2004). În plus, și ultimul Raport de monitorizare a luptei împotriva corupției, fraudei și spălării banilor remarcă faptul că „Parchetul Național Anticorupție este perceput ca ineficient, privilegiat sub aspect logistic și vizând numai corupția mică și sporadică, și nu marea corupție pe care era de presupus a o investiga” (paragraful 27).

Pe de altă parte, Curtea Constituțională a statuat, prin decizia sa nr.235/2005, eliminarea din competența Parchetului Național Anticorupție, a infracțiunilor comise de către deputați și senatori. Prin această decizie, practic, a fost segmentată major investigarea corupției la nivel înalt, permițându-se disjungeri de dosare, tergiversări și conflicte de competență între Parchetul Național Anticorupție și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, toate acestea influențând negativ eficiența activității de luptă împotriva corupției la nivel înalt, cu implicații majore asupra procesului de integrare a României în Uniunea Europeană, datorită neadaptării la cerințele europene referitoare la justiție și combaterea corupției.

În acest context se impune o intervenție legislativă urgentă, prin care să se asigure, pe de o parte, cadrul legal conform deciziei Curții Constituționale pentru funcționarea structurii anticorupție în România, iar pe de altă parte, concentrarea acestui organism pe combaterea corupției la nivel înalt, inclusiv pentru aceea săvârșită de parlamentari. Urgența acestei intervenții legislative este determinată, în plus, și de faptul că numai în acest fel autoritățile române pot răspunde credibil în această perioadă, în care Comisia

Europeană se află în plin proces de redactare a viitorului Raport de țară pentru România, solicitărilor partenerilor europeni de a asigura un mijloc eficient și unitar de combatere a fenomenului de corupție la nivel înalt în România.

Astfel, se impun modificări ale competenței Parchetului Național Anticorupție, în sensul restrângerii acesteia la cazurile de mare corupție definite prin calitatea făptuitorului și prin valoarea prejudiciilor.

De asemenea, sunt necesare și alte modificări pentru a asigura o mai mare eficiență a activității parchetului, independența sub aspectul poliției judiciare, precum și al comunicării cu instituțiile de presă.

În acest sens, prin prezenta ordonanță de urgență se prevede modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.43/2002 privind Parchetul Național Anticorupție.

1. Principala modificare o reprezintă realizarea unei reorganizări a Parchetului Național Anticorupție, în Departamentul Național Anticorupție în cadrul Ministerului Public, în vederea operaționalizării, de urgență, a activității acestuia.

Așa cum s-a menționat, la 5 mai 2005, prin Decizia nr. 235 privind sesizarea de neconstituționalitate a prevederilor art. I pct. 2 din Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 103/2004 pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 43/2002 privind Parchetul Național Anticorupție, cu referire la art. 13 alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2002, Curtea Constituțională a statuat că aceste prevederi sunt neconstituționale.

Astfel, Curtea Constituțională, a decis că infracțiunile prevăzute în Legea nr. 78/2000 comise de către deputați și senatori nu vor mai fi de competența Parchetului Național Anticorupție. În motivarea deciziei sale, Curtea Constituțională a susținut că urmărirea și trimiterea în judecată a deputaților și senatorilor, inclusiv pentru săvârșirea faptelor de corupție, nu pot fi date în competența altui parchet decât Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Prin această decizie, practic, o însemnată parte din competența după calitatea persoanei dată Parchetului Național Anticorupție a fost transferată Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. În acest fel Parchetul Național Anticorupție, deși este un organ specializat, adecvat dotat și care a beneficiat de asistență multiplă din partea partenerilor europeni, nu poate investiga un important segment al fenomenului de corupție, și anume infracțiunile săvârșite de parlamentari.

Pentru aceste considerente prezenta ordonanță de urgență are în vedere ca, în deplină conformitate cu decizia Curții Constituționale să reorganizeze Parchetul Național Anticorupție ca structură autonomă – departament, cu personalitate juridică în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. În felul acesta Departamentul

Național Anticorupție va fi pe mai departe singura structură specializată competentă în combatere corupției la nivel înalt în România.

2. Un alt aspect sesizat în ultimii ani atât de societatea română cât și de organismele europene și internaționale, a fost acela că o combatere eficientă nu se poate realiza fără existența unei structuri veritabile, viabile, specializată în combaterea acestui fenomen. Numai în acest fel, prin alocarea de resurse corespunzătoare, prin asigurarea unei structuri cu personalitate juridică, cu independență financiară și autonomie structurală, statul poate răspunde eficient și riguros acestui fenomen.

În acest sens s-au exprimat și experții Comisiei Europene, a se vedea, numai cu titlu de exemplu, ultimul Raport de monitorizare a luptei împotriva corupției, fraudei și spălării banilor în România – 2005 care conține „recomandări cu privire la reorganizarea Parchetului Național Anticorupție, precum:

a) continuarea activității Parchetului Național Anticorupție ca unitate specializată, transparentă atât pentru cetățeni, cât și pentru instituțiile publice și având drept scop lupta împotriva corupției la nivel înalt;

b) păstrarea intactă a logisticii instituției, astfel încât să nu fie împărțită cu alte departamente care soluționează alte cauze decât cele de corupție;

c) păstrarea intactă a investițiilor făcute cu specializarea personalului (păstrarea numărului de procurori și ofițeri de poliție judiciară specializați).” (paragraful 36 al Raportului)

De aceea, prezentul act normativ cuprinde dispoziții specifice privind menținerea calității de ordonator principal de credite pentru procurorul șef al Departamentului Național Anticorupție, precum și finanțarea separată a acestui organism de la bugetul de stat.

În plus, independența financiară și autonomia structurală vor permite continuarea în bune condiții a programelor specifice de asistență aflate în prezent în derulare la Parchetul Național Anticorupție cu structurile similare din statele membre ale Uniunii Europene.

3. În ceea ce privește competența Departamentului Național Anticorupție prezenta ordonanță de urgență cuprinde prevederi menite a permite acestei structuri specializate concentrarea investigației și urmării penale pe corupția la nivel înalt.

De aceea se prevede că Departamentul este competent pentru investigarea infracțiunilor de corupție care, indiferent de calitate persoanelor care le-a săvârșit, au cauzat pagubă materială mai mare decât echivalentul în lei a 200.000 euro (față de 100.000 de euro cât este în prezent) ori o perturbare deosebit de gravă a activității unei autorități publice, instituții publice sau oricărei alte persoane juridice ori dacă valoarea

sumeii sau a bunului care formează obiectul infracțiunii de corupție este mai mare decât echivalentul în lei a 10.000 de euro (față de 5.000 de euro cât este în prezent).

În plus, pentru asigurarea unei mai mari concentrări pe corupția la nivel înalt au fost excluși din competența după calitatea persoanei a Departamentului, categorii precum agenți de poliție, primarii și viceprimarii orașelor și comunelor, notarii publici și executorii judecătorești.

Recunoscând specializarea acestui organism, precum și importante conexiuni între infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene și infracțiunile de corupție, prezentul act normativ prevede în mod expres competența Departamentului Național Anticorupție pentru efectuarea urmăririi penale în aceste cauze.

În plus, prin prezenta ordonanță de urgență se prevede extinderea competenței acestei structuri pentru efectuarea urmăririi penale și pentru unele infracțiuni (printre care înșelăciunea, unele infracțiuni de serviciu sau prevăzute la regimul vamale ori de evaziune fiscală) prin care paguba cauzată este mai mare decât echivalentul în lei a 1.000.000 euro.

4. Prezentul act normativ prevede, de asemenea, o serie de măsuri destinate atât eficientizării activității Departamentului, cât și asigurării unui dialog deschis între Departament și public.

Astfel, au fost completate dispozițiile referitoare la poliția judiciară prin adăugarea, în componența Departamentului Național Anticorupție, pe lângă ofițerul de poliție judiciară și a agenților de poliție judiciară.

În plus, au fost clarificate raporturile dintre procuror și ofițerii și agenții de poliție judiciară, în sensul că aceștia din urmă nu vor putea primi de la organele superioare, nici măcar în situații excepționale, nici un fel de însărcinare.

De asemenea, detașarea se va realiza numai la propunerea nominală a procurorului șef al Departamentului, și va putea înceta și înaintea expirării mandatului de 6 ani pe care îl au la Departamentul Național Anticorupție, prin revocarea lor din funcție de către procurorul șef al acestui Departament. Se instituie, în acest fel, și în cadrul acestei instituții, acea responsabilizare - profesională și disciplinară, atât de necesară, tuturor nivelelor existente la autoritățile judiciare.

Recunoscând dificultatea și calitatea scăzută a dialogului între structura specializată în combaterea corupției și publicul larg și presă, prezenta ordonanță de urgență prevede înființarea în cadrul Departamentului a unui birou de informare și relații publice. Conducătorul acestui birou, care îndeplinește și funcția de purtător de cuvânt va putea fi și un jurnalist. Acesta va asigura legătura cu publicul și cu mijloacele de comunicare în masă și, în deplin respect al cadrului legal existent, va reflecta și în practică transparența activității de urmărire penală și corecta informare a justițiabililor.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege anexat, în vederea aprobării Ordonanței de urgență a Guvernului pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.43/2002 privind Parchetul Național Anticorupție.

PRIM-MINISTRU

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU